

TDDI16 – Föreläsning 1

Introduktion och komplexitet

Filip Strömbäck

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Resurser

- Kurshemsida: <https://www.ida.liu.se/~TDDI16/>
- Litteratur: OpenDSA, (Introduction to Algorithms)

Kursledare	Filip Strömbäck
Assistenter	Malte Nilsson
	Alex Nordgren
	Arvid Rämsberg
	Darja Saed
Administratör	Annelie Almquist

Examination

UPG1 Uppgifter i OpenDSA, 2hp (U, G)

LAB1 Laborationer, 2hp (U, G)

4 laborationsuppgifter

DAT1 Datortentamen, 2hp (U, 3, 4, 5)

Frågor om användandet av datastrukturer
och algoritmer.

Extrauppgifter och deadline på laborationer
ger upp till 10% bonus mot högre betyg.

OpenDSA – Digital kursbok

- Digital kursbok med interaktiva övningar
- Logga in med LiU-id, dubbelkolla rubrik
- För att klara UPG1 ska ni innan kursens slut ha löst **alla** interaktiva övningar
- Avklarade kapitel markeras med en bock
- Klicka på ert namn för att kontrollera vad som är kvar

Föreläsningar

- Fokus på hur info från OpenDSA kan *användas*
- Slides finns på kurshemsidan, men är *inte* tänkta att kunna läsas i isolation
- Efter varje föreläsning finns 2 extrauppgifter, ger extrapoäng på tentan
 - Relaterade till det som tagits upp
 - En enklare och en svårare
 - Löses individuellt
- Ställ hemskt gärna frågor!

Laborationer

- Parvis
- Anmälan sker i Webreg (länk på kurshemsidan)
 - 3 grupper: DI.A, DI.B, IP
 - Separata grupper för de som vill hitta labbpartner
- Innehåll:
 1. AVL-träd
 2. Hashning
 3. Ordkedjor
 4. Mönsterigenkänning
- Notera: Givna testfall är inte heltäckande. Skriv också egna testfall (med verktyg på kurshemsidan)

Planering

Vecka	Fö	Lab
36	Komplexitet, Linjära strukturer	----
37	Träd, AVL-träd	1---
38	Hashning	12--
39	Grafer och kortaste vägen	12--
40	Fler grafalgoritmer	-23-
41	Sortering	--3-
42	Mer sortering, beräkningsbarhet	--34
43	Tentaförberedelse	---4

Se kommentarer i TimeEdit för deadlines!

Kommentarer från tidigare år

- Lagom utmanande labbar
- Bra med OpenDSA, kan läsa i egen takt
- Många som vill redovisa på deadlinepass

Ändringar:

- Mindre justering av labb 2 och 3

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Exempel

Vi har ett program som ska analysera en löprunda. Varje sekund mäter vi hur långt löparen har sprungit (i meter). Vi vill sedan beräkna hur snabbt det snabbaste 5 km-segmentet var.

(finns i `fastest.cpp`)

Hur man löser alla problem enligt Richard Feynman:

1. Write down the problem
2. Think really hard
3. Write down the answer

Hur man löser alla problem enligt Richard Feynman:

1. Write down the problem
2. Think really hard
3. Write down the answer

DALG hjälper oss med steg 2!

Liknelse

Du vill gräva en stor grop.

- Utan verktyg: 2 dagar
- Med spade: 5 timmar
- Med grävskopa: 1 timme
- ...

Om du har tillgång till dynamit kan du dessutom lösa ett svårare problem: att gräva en "grop" i en bergshäll.

I programmering...

Du vill lösa ett svårt problem.

- Utan DALG-kunskap: 1 månad
- Kan använda datastrukturer: 1 vecka
- Känner till lämpliga algoritmer: 1 dag

Om du dessutom vet hur verktygen fungerar, kan du anpassa dem så att du kan lösa mer komplicerade problem, och så att lösningen blir mer effektiv.

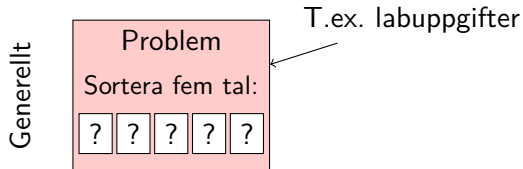
Varför DALG?

- *Veta* vilka verktyg som finns, och hur de fungerar
- *Kunna använda* verktygen som finns tillgängliga
 - ...för att kunna *implementera* lösningar smidigt
 - ...för att kunna *uttrycka* sig bättre
 - ...för att kunna *resonera* på en högre abstraktionsnivå
- *Kunna välja* rätt verktyg
 - *Kunna analysera* och *värdera* olika lösningar
- *Kunna anpassa* standardalgoritmer- eller datastrukturer så att de kan lösa ditt specifika problem.
- *Känna till* gränserna för vad som är möjligt att göra

För att effektivt kunna lösa svåra problem, eller problem med stora mängder data.

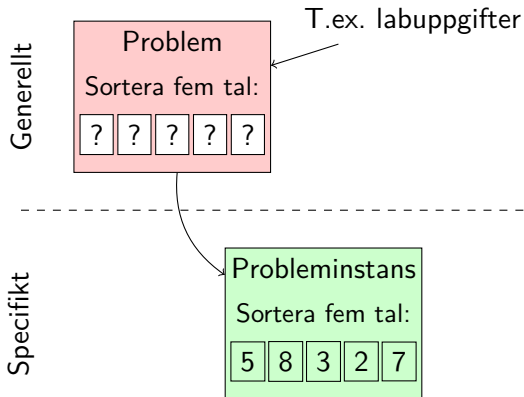
- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 **Algoritmer**
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Problem, program och algoritmer

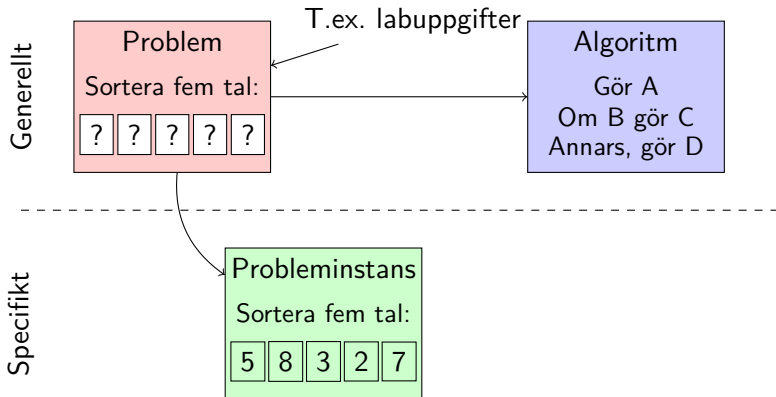

Specifikt

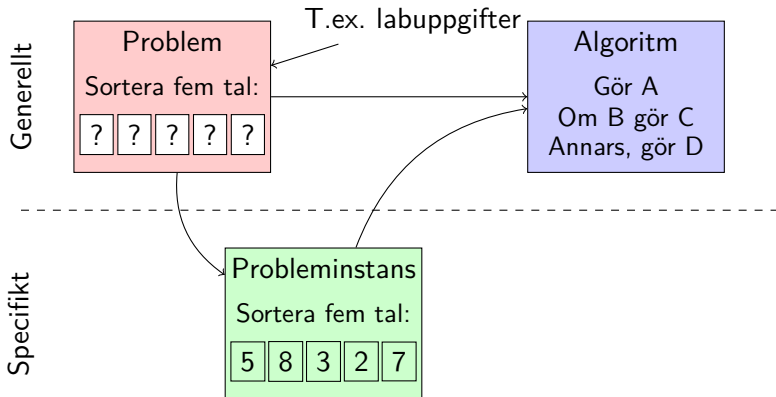
Problem, program och algoritmer

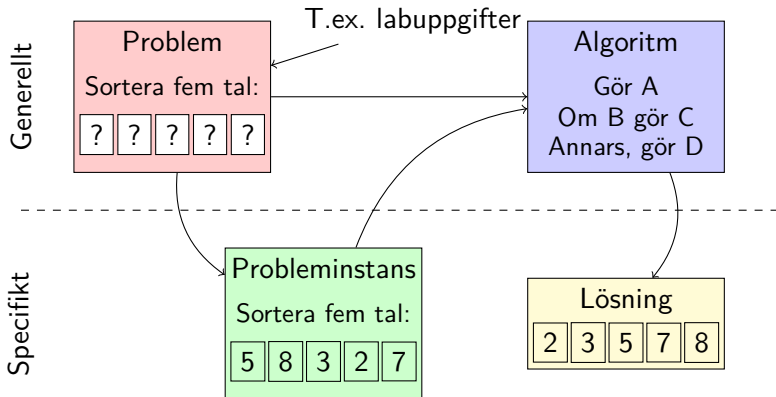
Problem, program och algoritmer

Problem, program och algoritmer

Problem, program och algoritmer

Algoritmanalys?

Det finns oftast flera olika algoritmer som löser ett givet problem. Vilken ska vi välja?

Algoritmanalys?

Det finns oftast flera olika algoritmer som löser ett givet problem. Vilken ska vi välja?

- Den som är snabbast (den som alltid terminerar)
- Den som använder minst minne
- Den som kan köras parallellt
- Den som gör minst antal frågor till externa tjänster
- ...

Algoritmanalys!

Vi har två algoritmer som löser problemet i programmet (a och b): Vi har en lista av uppmätta sträckor. Varje mätvärde motsvarar hur långt en löpare har färdats under 1 sekund. Hur lång tid tog den snabbaste l -meterssträckan?

```
int fastest(const vector<double> &d, double l);
```

Två algoritmer som löser samma problem: A

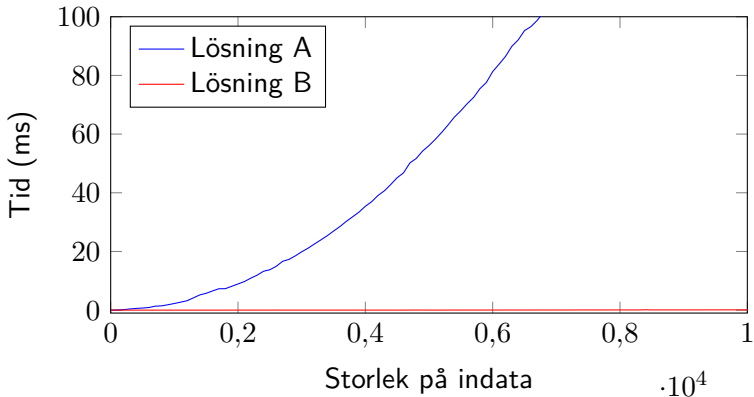
```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {
    int best = std::numeric_limits<int>::max();
    for (int i = 0; i < d.size(); i++) {
        int t = time_at(d, i, len);
        best = min(best, t);
    }
    return best;
}

int time_at(const vector<double> &d, int at, double len) {
    for (int i = at; i < d.size(); i++) {
        len -= d[i];
        if (len < 0) return i - at;
    }
    return std::numeric_limits<int>::max();
}
```

Två algoritmer som löser samma problem: B

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int fastest = std::numeric_limits<int>::max();  
    size_t start_pos = 0, end_pos = 0;  
    double start_dist = 0, end_dist = 0;  
    while (end_pos < d.size()) {  
        // Stega fram 'end_pos' tillräckligt långt:  
        while (start_dist + measure >= end_dist)  
            end_dist += d[end_pos++];  
        // Uppdatera 'fastest':  
        fastest = min(fastest, end_pos - start_pos - 1);  
        start_dist += d[start_pos++];  
    }  
    return fastest;  
}
```

Vad händer för olika storlek på indata?

Kompilatoroptimeringar?

Med flagga -O2 eller -O3 kan vi be kompilatorn att optimera vår kod.

Hur påverkar det körtiden?

Varför behöver jag som programmerare tänka på att skriva effektiv kod när jag kan låta kompilatorn optimera den?

Kompilatoroptimeringar?

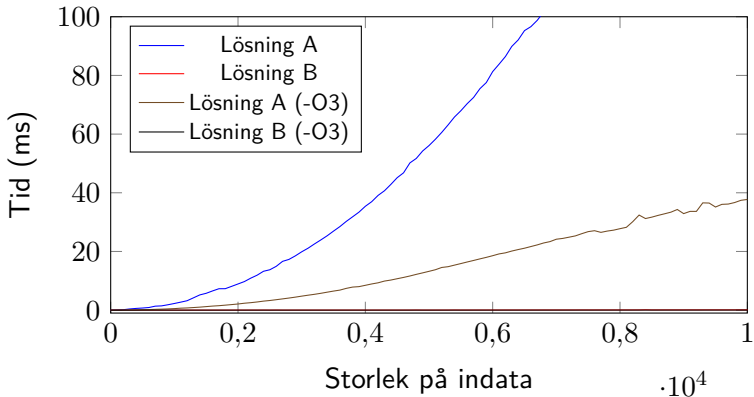
Med flagga -O2 eller -O3 kan vi be kompilatorn att optimera vår kod.

Hur påverkar det körtiden?

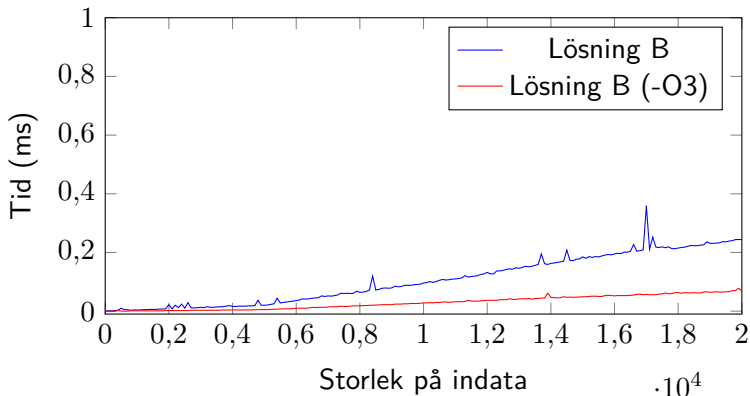
Varför behöver jag som programmerare tänka på att skriva effektiv kod när jag kan låta kompilatorn optimera den?

⇒ Optimeringar i kompilatorn innebär bara att den spenderar mer tid på att generera bra maskinkod. Den ändrar (nästan) aldrig vilken algoritm som används, och hur *data* representeras!

Vad händer för olika storlek på indata?

Vad händer för olika storlek på indata?

Vad är intressant?

Tiden för **små** indata är oftast väldigt liten, knappt mätbar. Alltså:

- Vi är intresserade av vad som händer när indata **växer** – om jag lägger till ett till element, hur mycket dyrare blir det då?
- Vi vill kunna jämföra olika algoritmer
- Vi är intresserade av **helheten**

Vi behöver ett sätt att resonera om detta!

Vad är intressant?

Tiden för **små** indata är oftast väldigt liten, knappt mätbar. Alltså:

- Vi är intresserade av vad som händer när indata **växer** – om jag lägger till ett till element, hur mycket dyrare blir det då?
- Vi vill kunna jämföra olika algoritmer
- Vi är intresserade av **helheten**

Vi behöver ett sätt att resonera om detta!

Notera: Små fall kan också vara viktiga, men börja med en effektiv algoritm och optimera den vid behov.

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Hur körs ett program?

Idé: räkna antalet "operationer" som krävs:

- Aritmetiska operationer
- Tilldelingar
- Läsning/skrivning av minnet
- ...

Vi antar att alla "enkla" operationer tar lika lång tid

Tidsåtgång – exempel

```
int a(int n) {  
    return n * 2;  
}
```

Tidsåtgång – exempel

```
int a(int n) {  
    return n * 2;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) = 2$$

Tidsåtgång – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i;  
    return result;  
}
```

Tidsåtgång – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i;  
    return result;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) = 4 + 3n$$

Tidsåtgång – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i * i;  
    return result;  
}
```

Tidsåtgång – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i * i;  
    return result;  
}
```

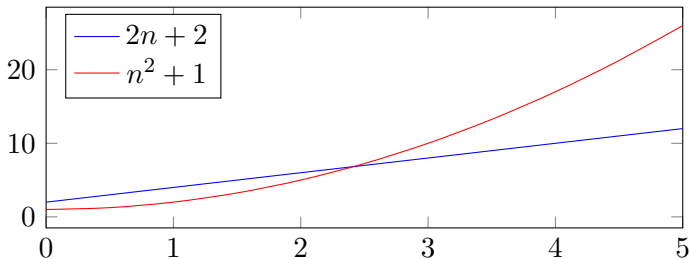
$$\Rightarrow t(n) = 4 + 4n$$

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 **Ordonotation – Tillväxthastighet**
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Idé

- Vi delar in funktioner i olika grupper, där varje grupp växer ungefär lika snabbt för stora n .
- För att veta vilka grupperna är behöver vi kunna jämföra funktioner. Vi säger att $f(n) \in \mathcal{O}(g(n))$ omm det finns några $0 \leq c < \infty$ och $0 \leq n_0 < \infty$ så att $f(n) \leq cg(n)$ för alla $n \geq n_0$.
- Detta innebär att $f(n)$ inte växer snabbare än $g(n)$. Man kan tänka sig att $f(n) \leq g(n)$ gäller för tillräckligt stora n (även om det inte riktigt stämmer).

Exempel

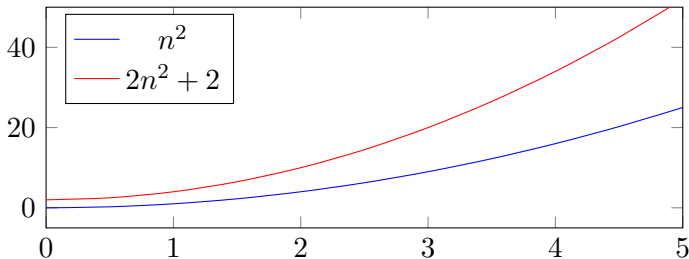

$2n + 2 \leq c(n^2 + 1)$ för $c = 1$ och $n \geq 3$

Alltså är $2n + 2 \in \mathcal{O}(n^2 + 1)$

Dock är $n^2 + 1 \notin \mathcal{O}(2n + 2)$

Exempel

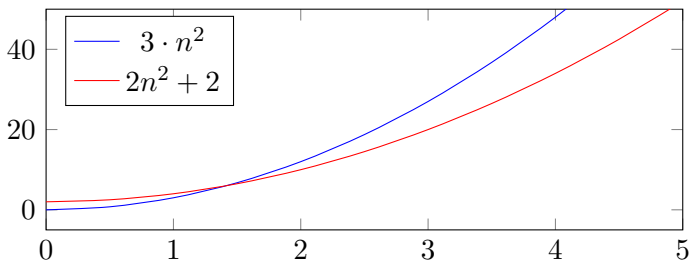

$n^2 \in \mathcal{O}(2n^2 + 2)$ (enkelt att se)

$2n^2 + 2 \in \mathcal{O}(n^2)$ gäller också. Hur?

Alltså: $\mathcal{O}(n^2) = \mathcal{O}(2n^2 + 2)$

Exempel

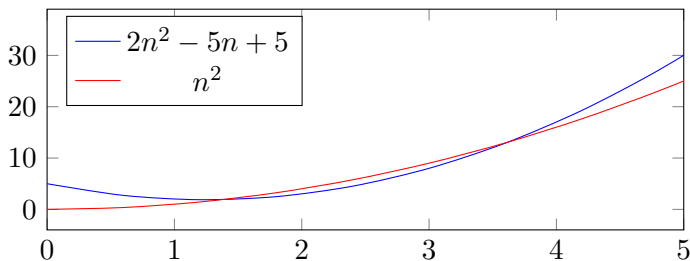

$n^2 \in \mathcal{O}(2n^2 + 2)$ (enkelt att se)

$2n^2 + 2 \in \mathcal{O}(n^2)$ gäller också. Hur?

Alltså: $\mathcal{O}(n^2) = \mathcal{O}(2n^2 + 2)$

Exempel

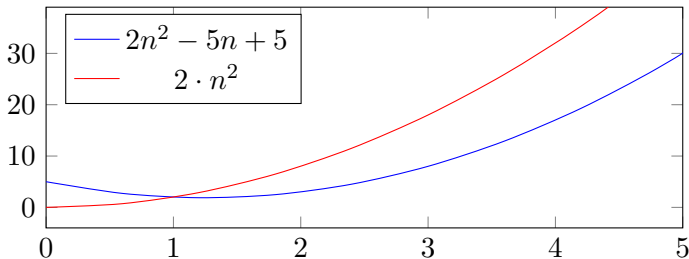

$n^2 \in \mathcal{O}(2n^2 - 5n + 5)$ (enkelt att se)

$2n^2 - 5n + 5 \in \mathcal{O}(n^2)$ gäller också. Hur?

Alltså: $\mathcal{O}(2n^2 - 5n + 5) = \mathcal{O}(n^2)$

Exempel

$n^2 \in \mathcal{O}(2n^2 - 5n + 5)$ (enkelt att se)

$2n^2 - 5n + 5 \in \mathcal{O}(n^2)$ gäller också. Hur?

Alltså: $\mathcal{O}(2n^2 - 5n + 5) = \mathcal{O}(n^2)$

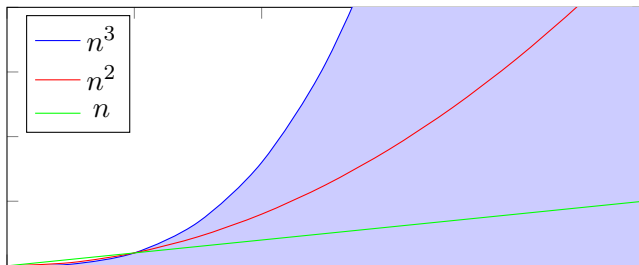
Observationer – Regler

- I en summa av termer kan vi förenkla bort alla termer förutom den snabbast växande termen
Ex: $n^2 + n + 1 \in \mathcal{O}(n^2)$
- Konstanter, både konstanta termer (ex. $n + 5$) och konstanter framför termer (ex. $5n$) kan förenklas bort
- Om $f(n) \in \mathcal{O}(g(n))$, och $g(n) \in \mathcal{O}(f(n))$ så är $\mathcal{O}(f(n)) = \mathcal{O}(g(n))$. Då gäller även $f(n) \in \Theta(g(n))$ samt $g(n) \in \Theta(f(n))$.
- Alltså kan vi representera våra olika "grupper" i form av den mest förenklade formeln

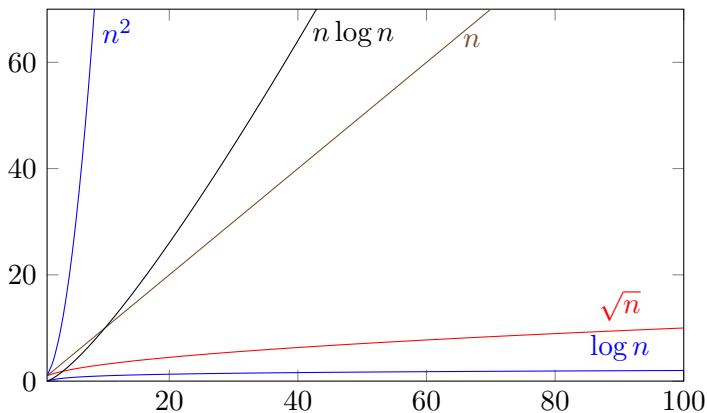
Förenkling med regler

Med hjälp av observationerna kan vi enklare få en uppfattning om förhållandet mellan olika funktioner.

Här kan vi se att $n, n^2 \in \mathcal{O}(n^3)$:

Vanliga uttryck för tidskomplexitet

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 **Beräkna tidskomplexitet**
- 7 Nästa gång

Idé

- Vi vill "mäta" tiden det tar att köra en algoritm
 - Vi såg att konstanter i uttryck inte spelar någon roll
- ⇒ Den exakta körtiden spelar ingen roll, vi är bara intresserade av **hur fort den växer**
- ⇒ Vi kan anta att varje operation tar 1 tidsenhet

Beräkna tidskomplexitet – exempel

```
int a(int n) {  
    return n * 2;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) = 2 \in \mathcal{O}(1)$$

Beräkna tidskomplexitet – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i;  
    return result;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) = 4 + 3n \in \mathcal{O}(n)$$

Beräkna tidskomplexitet – exempel

```
int b(int n) {  
    int result = 1;  
    for (int i = 1; i < n; i++)  
        result *= i * i;  
    return result;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) = 4 + 4n \in \mathcal{O}(n)$$

Beräkna tidskomplexitet – exempel

```
int c(int n) {  
    int sum = 0;  
    for (int i = 0; i < n; i++)  
        sum += b(i);  
    return sum;  
}
```

Beräkna tidskomplexitet – exempel

```
int c(int n) {  
    int sum = 0;  
    for (int i = 0; i < n; i++)  
        sum += b(i);  
    return sum;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) \in \mathcal{O}(n^2)$$

Analys av vårt program (A)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int best = std::numeric_limits<int>::max();  
    for (int i = 0; i < d.size(); i++) {  
        int t = time_at(d, i, len);  
        best = min(best, t);  
    }  
    return best;  
}
```

Analys av vårt program (A)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int best = std::numeric_limits<int>::max();  
    for (int i = 0; i < d.size(); i++) {  
        int t = time_at(d, i, len);  
        best = min(best, t);  
    }  
    return best;  
}
```

$\Rightarrow t(n) = ?$

Vad är n ?

- Beror på vad vi vill analysera
- Välj n som beskriver indata på lämpligt sätt
- Ibland behöver vi flera olika

Här:

- n — storlek på array
- (l — längd)

Analys av vårt program (A)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int best = std::numeric_limits<int>::max();  
    for (int i = 0; i < d.size(); i++) {  
        int t = time_at(d, i, len);  
        best = min(best, t);  
    }  
    return best;  
}
```

$\Rightarrow t(n) = ?$

Analys av vårt program (A)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int best = std::numeric_limits<int>::max();  
    for (int i = 0; i < d.size(); i++) {  
        int t = time_at(d, i, len);  
        best = min(best, t);  
    }  
    return best;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) \in \mathcal{O}(n \cdot ?)$$

Analys av vårt program (A)

```
int time_at(const vector<double> &d, int at, double len) {  
    for (int i = at; i < d.size(); i++) {  
        len -= d[i];  
        if (len < 0)  
            return i - at;  
    }  
    return std::numeric_limits<int>::max();  
}
```

$$\Rightarrow t(n) \in \mathcal{O}(n \cdot ?)$$

Analys av vårt program (A)

```
int time_at(const vector<double> &d, int at, double len) {  
    for (int i = at; i < d.size(); i++) {  
        len -= d[i];  
        if (len < 0)  
            return i - at;  
    }  
    return std::numeric_limits<int>::max();  
}
```

$$\Rightarrow t(n) \in \mathcal{O}(n \cdot n) = \mathcal{O}(n^2)$$

Analys av vårt program (B)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int fastest = std::numeric_limits<int>::max();  
    size_t start_pos = 0, end_pos = 0;  
    double start_dist = 0, end_dist = 0;  
    while (end_pos < d.size()) {  
        // Stega fram 'end_pos' tillräckligt långt:  
        while (start_dist + measure >= end_dist)  
            end_dist += d[end_pos++];  
        // Uppdatera 'fastest':  
        fastest = min(fastest, end_pos - start_pos - 1);  
        start_dist += d[start_pos++];  
    }  
    return fastest;  
}
```

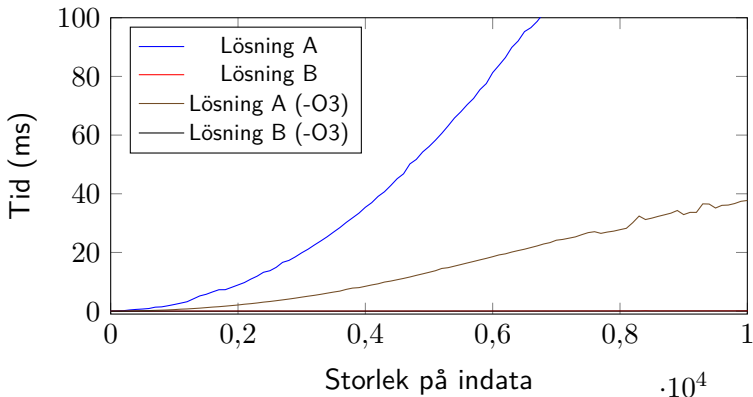
$\Rightarrow t(n) = ?$

Analys av vårt program (B)

```
int fastest(const vector<double> &d, double len) {  
    int fastest = std::numeric_limits<int>::max();  
    size_t start_pos = 0, end_pos = 0;  
    double start_dist = 0, end_dist = 0;  
    while (end_pos < d.size()) {  
        // Stega fram 'end_pos' tillräckligt långt:  
        while (start_dist + measure >= end_dist)  
            end_dist += d[end_pos++];  
        // Uppdatera 'fastest':  
        fastest = min(fastest, end_pos - start_pos - 1);  
        start_dist += d[start_pos++];  
    }  
    return fastest;  
}
```

$$\Rightarrow t(n) \in \mathcal{O}(n)$$

Åter till mätdata – Stämmer beräkningarna?

- 1 Kursinformation
- 2 Varför DALG?
- 3 Algoritmer
- 4 Hur körs ett program – Modell
- 5 Ordonotation – Tillväxthastighet
- 6 Beräkna tidskomplexitet
- 7 Nästa gång

Nästa gång

Nu har vi grunderna för att analysera linjära strukturer!

- Abstrakta datatyper (ADT)
- Array, lista
- Analys av dessa (mer övning på tidskomplexitet, samt nya koncept)

Extrauppgifter

- 272 (enkel)
Övning på att använda systemet.
- 10340 (svårare)
Tänk på tidskomplexiteten vid sökning i strängar!

Filip Strömbäck

www.liu.se